

*Inklusiiv
for Business*

Kysely yhdenvertaisuudesta musiikkialalla

Muusikkojen liitto, Suomen Musiikintekijät, Music Finland,
Musiikin edistämissäätiö, Gramex, Musiikkituottajat,
Suomen Jazzliitto, Suomen Musiikkikustantajat,
Suomen Sinfoniaorkesterit, Suomen Säveltäjät, Teosto

3.5.2022

Inklusiiv Oy

© Inklusiiv 2022
All rights reserved

Agenda

1. Kyselyn taustat
2. Epäasiallisen käytöksen kokemukset
3. Yhdenvertaisuuden kokemukset musiikkialalla
4. Toimet musiikkialalla yhdenvertaisuuden edistämiseksi
5. Löydökset avoimien vastausten pohjalta
6. Kohti yhdenvertaisempaa musiikkialaa – suositukset tulosten pohjalta

Kyselyn taustat

Kyselyn taustat

- Kyselyn tarkoituksena oli kartoittaa yhdenvertaisuuden toteutumista musiikkialalla.
- Kysely toteutettiin online tutkimuksena **15.2.2022–8.3.2022** välisenä aikana.
- Musiikkialalla toimivia henkilöitä kutsuttiin osallistumaan kyselyyn avoimen linkin kautta.
- Kyselyyn vastasi kaikkiaan **1012** musiikkialalla toimivaa henkilöä.

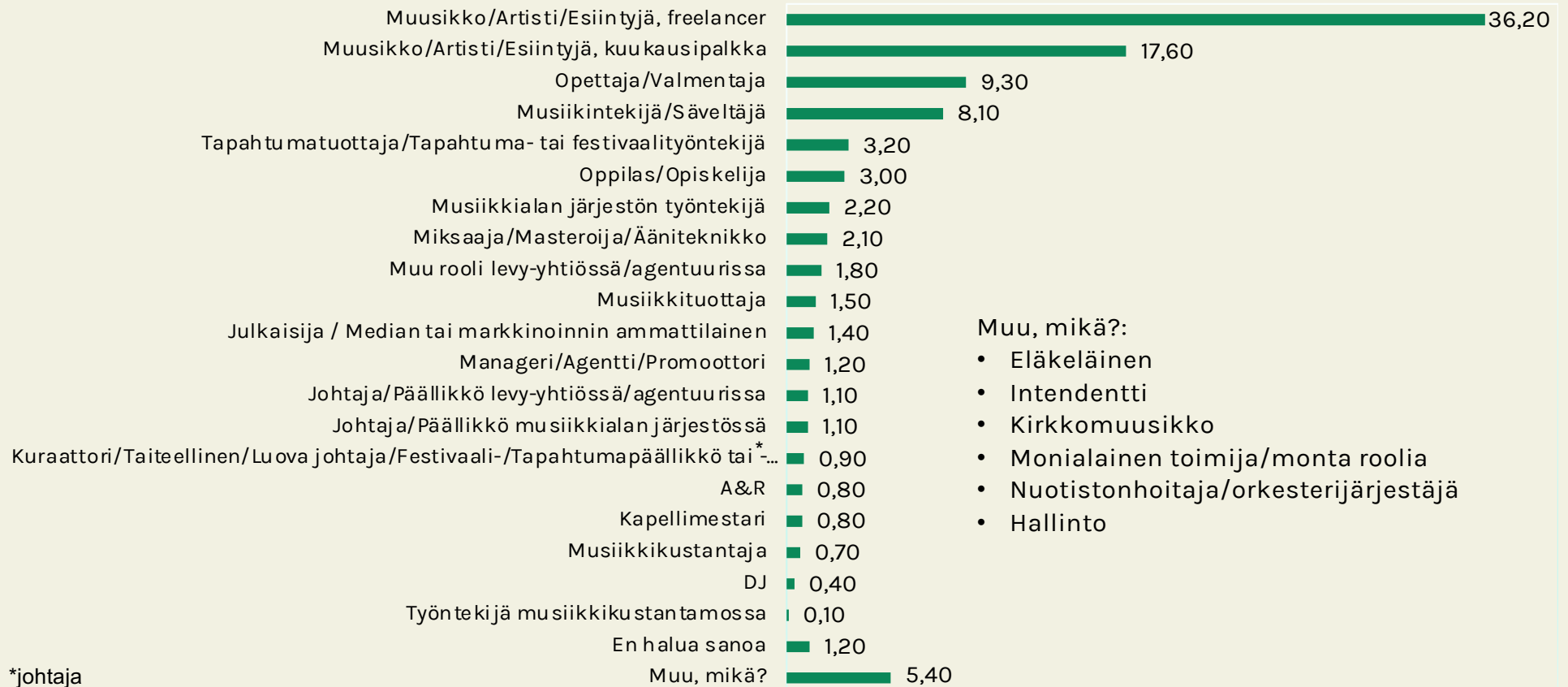
*ei mukana taustaryhmäkohtaisessa raportoinnissa

Ikä		
	n	%
Alle 20 vuotta*	3	0
20–25 vuotta	48	5
26–35 vuotta	218	22
36–45 vuotta	249	25
46–55 vuotta	217	22
56–65 vuotta	180	18
Yli 65 vuotta	80	8
En halua sanoa	11	1
Yht.	1006	100

Sukupuoli-identiteetti:		
	n	%
Nainen	455	46
Mies	500	50
Muu	12	1
En halua sanoa	33	3
Yht.	1000	100

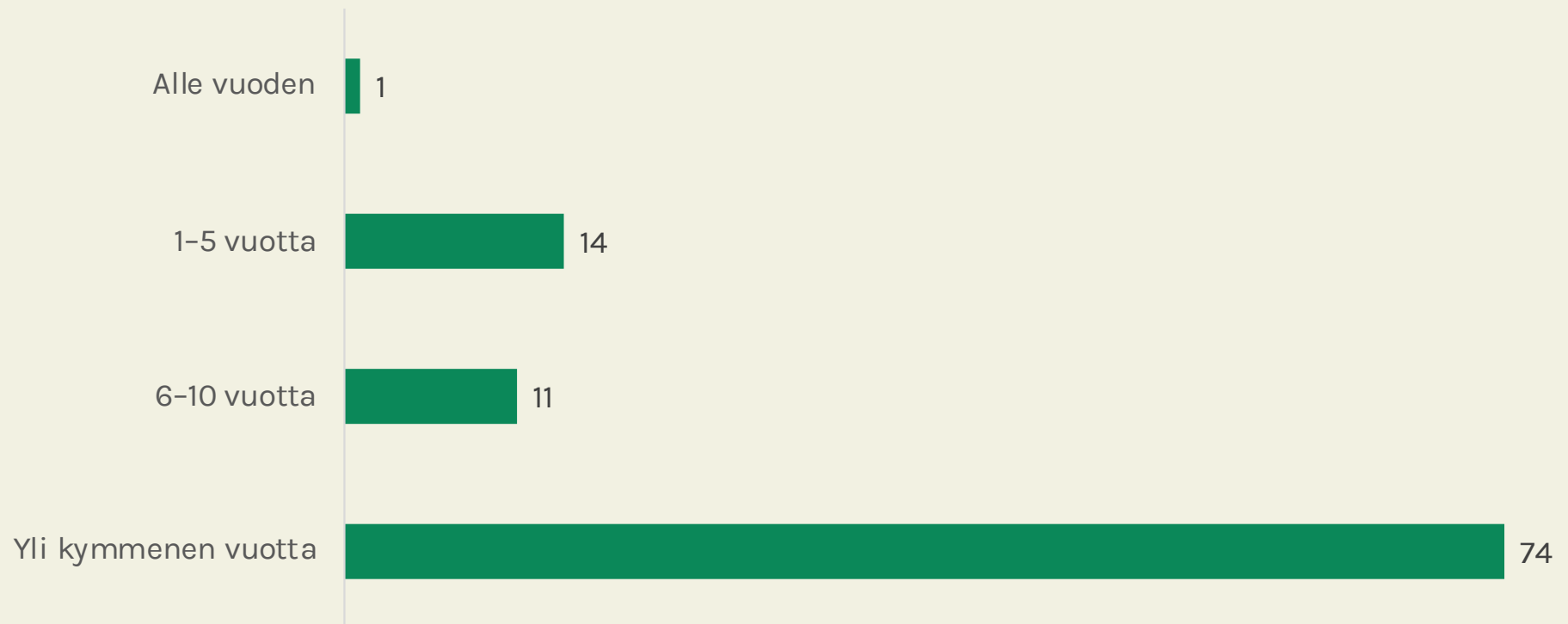
Suurin osa kyselyyn vastanneista on musiikin esittäjiä.

Mikä on pääasiallinen roolisi Suomen musiikkialalla? N=1003, %.

Kolme neljästä vastaajasta on toiminut alalla yli 10 vuotta.

Kuinka pitkään olet työskennellyt musiikkialalla? N=1001, %.

Epäasiallisen käytöksen kokemukset

76 % vastaajista on kokenut
itse epäasiallista käytöstä
musiikkialalla.

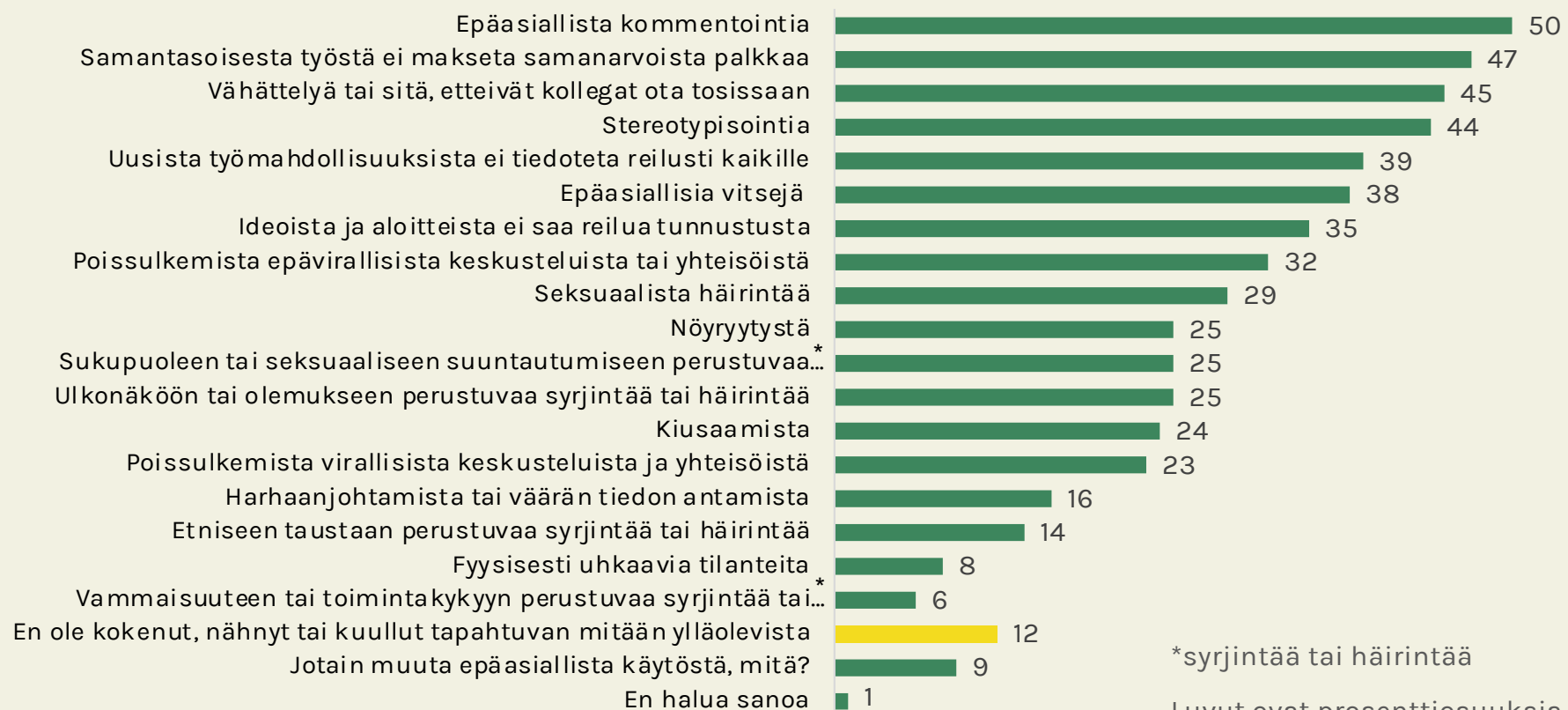
Epäasiallista käytöstä koetaan ja kohdataan Suomen musiikkialalla yleisesti.

- Kolme neljästä vastaajasta on itse kokenut epäasiallista käytöstä alalla työskennellessään. Naisista epäasiallista käytöstä on itse kokenut 85 %, miehistä 69 %. 20–25-vuotiaista epäasiallista käytöstä on itse kokenut 98 % ja 26–35-vuotiaista 88 %.
- Epäasiallinen käytös ilmenee monessa eri muodossa. Eniten alalla esiintyy epäasiallista kommentointia (50 %), vähättelyä (45 %) sekä sitä, ettei samanarvoisesta työstä makseta samanarvoista palkkaa (47 %).
- Naiset ja muunsukupuoliset kokevat epäasiallista käytöstä miehiä todennäköisemmin musiikkialalla. Epäasiallista käytöstä kohtaavat myös erityisesti nuoret alalla työskentelevät sekä freelancerit. Naisista seksuaalista häirintää on kokenut 41 prosenttia ja 20–35-vuotiaista 58 prosenttia.
- Artisteista, muusikoista ja esiintyjistä freelancerit kokevat kuukausipalkkaisia useammin, ettei samanarvoisesta työstä makseta samaa palkkaa tai ettei työmahdollisuuksista tiedoteta reilusti kaikille. Freelancerit myös kohtaavat todennäköisemmin seksuaalista häirintää.

Epäasiallista käytöstä koetaan monessa eri muodossa musiikkialalla.

Mitä seuraavista epäasiallisen käytöksen muodoista olet kokenut, nähnyt tai kuullut tapahtuvan työskennellessäsi Suomen musiikkialalla viimeisten noin viiden vuoden aikana?

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot. N=1000, %.

*syrjintää tai häirintää

Luvut ovat prosenttiosuuksia.

Epäasiallisen käytöksen kokemukset vaihtelevat ryhmittäin.

Mitä seuraavista epäasiallisen käytöksen muodoista olet kokenut, nähnyt tai kuullut tapahtuvan työskennellessäsi Suomen musiikkialalla viimeisten noin viiden vuoden aikana?

Naiset, miehet, 20–35-vuotiaat ja yli 35-vuotiaat, %.

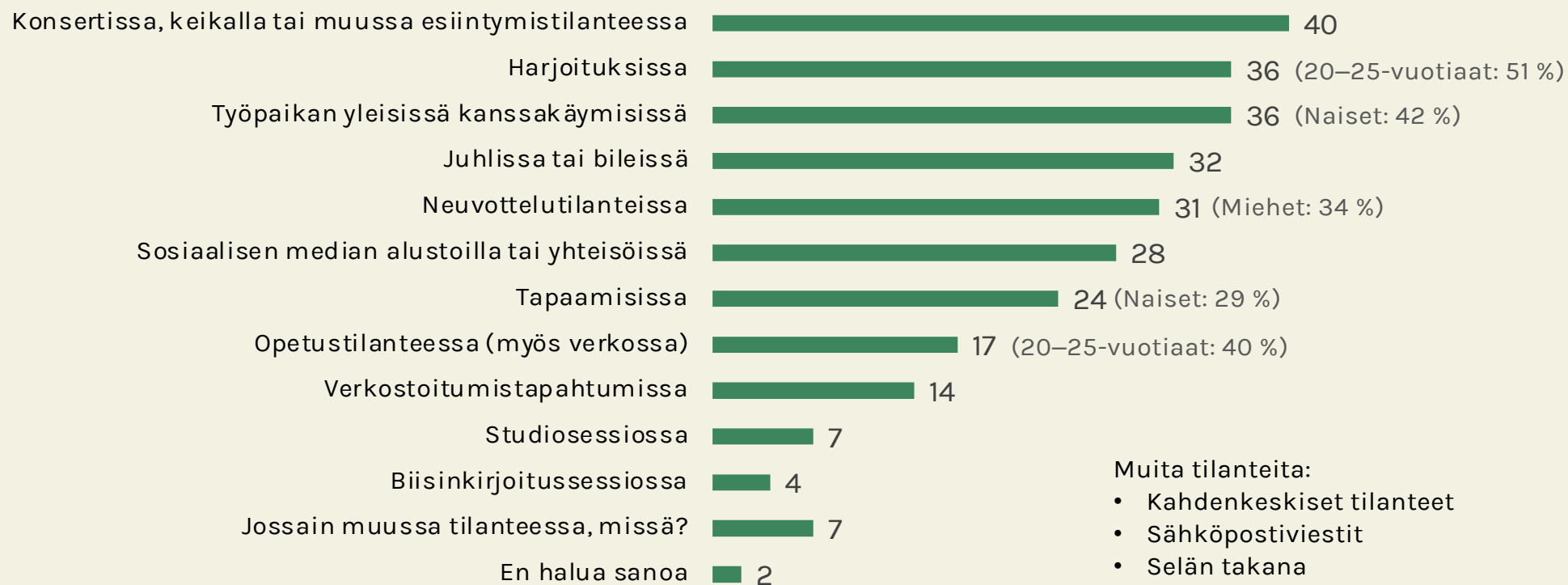
	Kaikki	Nainen	Mies	20–35-vuotiaat	Yli 35-vuotiaat
Epäasiallista kommentointia	50	62	37	72	42
Samantasoisesta työstä ei makseta samanarvoista palkkaa	47	54	41	59	43
Vähättelyä tai sitä, etteivät kollegat ota tosissaan	45	59	32	66	38
Stereotypisointia	44	53	35	68	35
Uusista työmahdollisuuksista ei tiedoteta reilusti kaikille	39	46	31	55	32
Epäasiallisia vitsejä	38	49	27	67	28
Ideoista ja aloitteista ei saa reilua tunnustusta	35	44	26	46	30
Poissulkemista epävirallisista keskusteluista tai yhteisöistä	32	44	20	47	27
Seksuaalista häirintää	29	41	18	58	19
Nöyryytystä	25	28	20	39	19
Sukupuoleen tai seksuaaliseen suuntautumiseen perustuvaa syrjintää*	25	34	15	51	15
Ulkonäköään tai olemukseen perustuvaa syrjintää tai häirintää	25	32	17	44	17
Kiusaamista	24	28	20	35	19
Poissulkemista virallisista keskusteluista ja yhteisöistä	23	31	15	32	19
Harhaanjohtamista tai väärän tiedon antamista	16	15	15	23	12
Etniseen taustaan perustuvaa syrjintää tai häirintää	14	17	11	29	9
Fyysisesti uhkaavia tilanteita	8	8	7	14	5
Vammaisuuteen tai toimintakykyyn perustuvaa syrjintää tai häirintää	6	6	4	13	3
En halua sanoa	1	0	1	0	1
En ole kokenut, nähnyt tai kuullut tapahtuvan mitään ylläolevista	12	6	17	2	15

*tai häirintää

Luvut ovat prosenttiosuuksia.

Epäasiallista käytöstä tapahtuu erityisesti keikoilla, harjoituksissa ja työpaikan kanssakäymisissä.

Millaisessa tilanteessa tai tilanteissa epäasiallista käytöstä tapahtui?
Kysytty niiltä, jotka ovat itse kokeneet epäasiallista käytöstä. N=751, %.

Muita tilanteita:

- Kahdenkeskiset tilanteet
- Sähköpostiviestit
- Selän takana
- Työnhaku

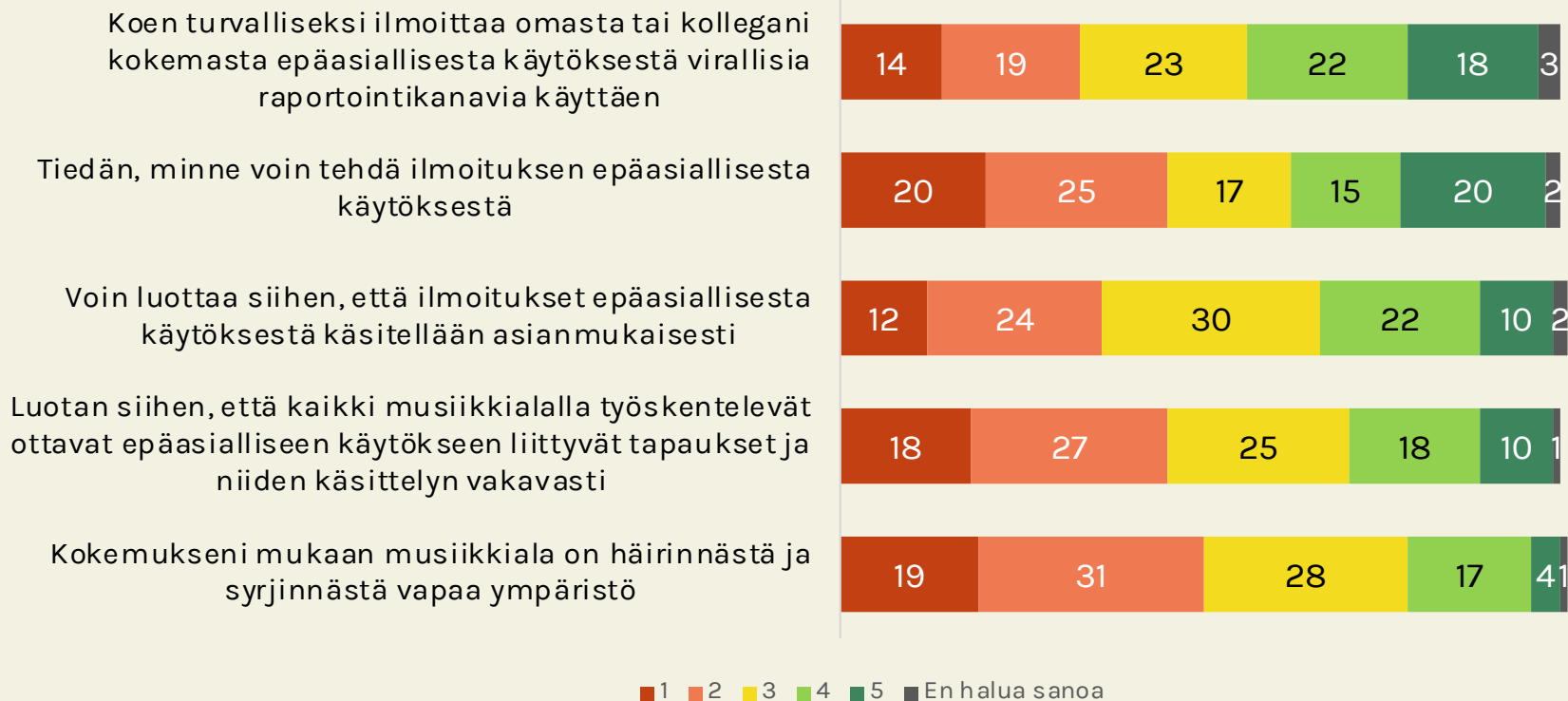
Luvut ovat prosenttiosuuksia.

Kolmannes musiikkialalla toimivista ei koe turvalliseksi ilmoittaa epäasiallisen käytöksen kokemuksista.

- Mitä vanhempi vastaaja on, sitä todennäköisemmin hän kokee alan häirinnästä ja syrjinnästä vapaaksi.
- Miehet kokevat naisia todennäköisemmin alan syrjinnästä ja häirinnästä vapaaksi.
- Epäasiallista käytöstä itse kokeneet tietävät epätodennäköisemmin mihin tehdä ilmoitus epäasiallisesta käytöksestä. He myös kokevat siitä ilmoittamisen vähemmän turvalliseksi ja luottavat epätodennäköisemmin, että alalla työskentelevät ottavat tapaukset tosissaan.
- Vain hieman yli kolmannes (35 %) näyttää tietävän, mihin raportoida epäasiallisesta käytöksestä. Etenkin alalle hiljattain tulleilla ei ole selkeää käsitystä tästä.

Vain kolmannes vastaajista luottaa siihen, että ilmoitukset epäasiallisesta käytöksestä käsitellään asianmukaisesti.

Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä koskien epäasiallista käytöstä Suomen musiikkialalla?
5= Täysin samaa mieltä, 1= Täysin eri mieltä, N=991–999, %.

Luvut ovat prosenttiosuuksia.

Yhdenvertaisuuden kokemukset musiikkialalla

*“Musiikkialalla ei kyetä aidosti rehelliseen
itsereflektioon ja alan toimintakulttuurin kriittisen
läpivalaisuun. Vanhemmat polvet jarruttavat ja
nuoremmat pelkäävät.”*

Yhdenvertaisuuden kokemukset vaihtelevat taustaryhmittäin.

- Musiikkialalla työskentelevät kokevat voivansa olla oma itsensä töissä ja tuntevat yhteenkuuluvuuden tunnetta alalla työskennellessään. Samalla vastaajat kuitenkin kokevat, ettei alla kohdella kaikkia reilusti.
- Etenkin nuoret, epäasiallista käytöstä kokeneet ja 6–10 vuotta alalla työskennelleet kokevat, ettei uusista mahdollisuuksista alalla tiedoteta reilusti kaikille.
- Etniseen taustaan ja vammaisuuteen tai toimintakykyyn perustuvaa häirintää tai syrjintää kohdanneet kokevat alan vähemmän yhdenvertaiseksi.
- Miehet, yli 10 vuotta alalla työskennelleet sekä yli 46-vuotiaat kokevat muita todennäköisemmin, että alan organisaatiot ovat kaikille avoimia.
- Vastaajien mukaan hyväksi koettuja käytäntöjä ovat esimerkiksi turvallisen tilan säännöt sekä koesoitot sermin takana. Vastaajat toivovat monikielistä viestintää, avoimempaa kulttuuria sekä vanhojen tapojen kyseenalaistamista.

Vastaajat tuntevat yhteenkuuluvuutta alalla, mutta kokevat, ettei tieto uusista mahdollisuuksista ole kaikkien saatavilla.

Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä koskien yhdenvertaisuutta Suomen musiikkialalla?
5=Täysin samaa mieltä, 1= Täysin eri mieltä, N=994-1001, %. Ei sisällä "ei sovellu" vastauksia.

Luvut ovat prosenttiosuuksia.

Toimet musiikkialalla yhdenvertaisuuden edistämiseksi

“Musiikkiala on hyvin sirpaleinen - pieniä toimijoita ja järjestöjä on paljon. Tämä vaikuttaa yhteistyöhön suoraan ja heikentää alaa.”

23 % vastaajista on hyvä käsitys toimista, joita musiikkiala tekee epäasiallisen käytöksen ehkäisemiseksi ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Suurin osa vastaajista odottaa alan tekevän enemmän yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

- Yli puolet (57 %) vastaajista odottaa alan tekevän enemmän yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Etenkin nuoret, naiset, epäasiallista käytöstä kohdanneet sekä alalla alle 10 vuotta työskennelleet odottavat alan tekevän enemmän.
- 47 prosenttia vastaajista on sitä mieltä, etteivät alalla tehdyt toimet ole riittäviä tilanteen parantamiseksi.
- Vastaajat toivovat avoimempaa keskustelua yhdenvertaisuuden edistämisestä sekä konkreettisia tekoja. Useat vastaajat mainitsevat alan pirstaleisuuden haasteena yhtenäisille toimille.
- Monet kokevat vanhat valtarakenteet tai alan kulttuurin ongelmalliseksi. Alalle kaivataan reilumpaa kohtelua. Avoimista vastauksista käy myös ilmi etteivät kaikki tunnista tai ole tietoisia alan rakenteellisista haasteista.

Yli puolet vastaajista odottaa alan tekevän enemmän yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä liittyen Suomen musiikkialan nykyisiin toimiin?
5= Täysin samaa mieltä, 1= Täysin eri mieltä, N=992-1000, %.

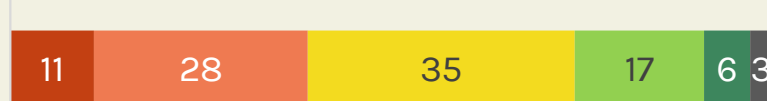
Odotan alan tekevän paljon enemmän yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja epäasiallisen käytöksen ehkäisemiseksi

Alalla tällä hetkellä tehdyt toimet eivät ole riittäviä tilanteen parantamiseksi

Minulla on hyvä käsitys toimista, joita alalla jo tehdään epäasiallisen käytöksen ehkäisemiseksi ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi

Mielestäni musiikkialalla tehdään jo riittävästi sen eteen, että ala on avoin ja saavutettavissa ihmisille eri taustoista

Mielestäni musiikkialalla tehdään jo tarpeeksi epäasiallisen käytöksen ehkäisemiseksi

1 2 3 4 5 En halua sanoa

Luvut ovat prosenttiosuuksia.

Löydökset avoimien vastausten pohjalta

1. Erilaisia valta-asemia käytetään alalla väärin.

Epäasiallista käytöstä alalla koetaan usein tahoilta, jotka ovat jonkinlaisessa valta-asemassa. Näitä kommentteja oli huomattavasti enemmän kuin kommentteja liittyen muiden kollegoiden käytökseen.

Myös valta-asemissa olevien rooli niin sanottuina “portinvartijoina” korostui vastauksissa. Moni vastaajista koki, että työmahdollisuudet eivät ole alalla reilusti kaikkien tavoitettavissa.

*Haluatko jakaa jotain muuta liittyen kokemuksiisi epäasiallisesta käytöksestä Suomen musiikkialalla?

“Vallan kasautuminen alalla huolettaa. Myös alallamme valtaan pitäisi sisältyä vastuuta ja vaihtuvuutta.”

“Esimieheni käyttäytyi usein alentavasti minua kohtaan ja toimi usein esimiesasemaansa nähden erittäin epäasiallisesti ja käytti asemaansa väärin kuvitellen että alaisilleen voi puhua miten haluaa.”

“There is no fair play, healthy competition, only a couple of monopoly made up by certain cliques. Look at the organisations' leaderships, boards and juries. They distribute the positions from publicly funded organisation between themselves. Even through there is an open call, everybody knows who will get the position.”

2. Epäasiallisen käytöksen raportointiin liittyy haasteita

Monet vastaajat kokevat, ettei epäasialliseen käytökseen suhtauduta alalla tarpeeksi vakavasti. Osa vastaajista ei tiedä mitä raportointikanavia heillä on käytössään, mutta huomattavasti useammin vastaajat kuitenkin korostavat, että vaikka raportointitavat tiedettäisiin, raportointia ei koeta turvalliseksi.

Monet vastaajat kokevat raportoinnin henkilökohtaisena riskinä omalle uralleen ja uskovat palautteenannon vaarantavan heidän tulevaisuuden työmahdollisuutensa.

*Haluatko jakaa jotain muuta liittyen kokemuksiisi epäasiallisesta käytöksestä Suomen musiikkialalla?

“Epäasiallista käytöstä saatetaan myös herkästi vähätellä, etenkin vanhemman polven muusikkojen keskuudessa. Tiedän myös tilanteita koulumaailmasta, joissa samasta henkilöstä on tehty useita valituksia, ja heidän epäasiallinen käytöksensä on hyvin yleisessä tiedossa, mutta henkilöä ei kuitenkaan saada (tai haluta) pois virasta ja epäasiallinen käytös jatkuu.”

“Levy-yhtiöstä ei olla ikinä ilmoitettu tukihenkilöä, jolle voisi kertoa tapahtuneista asioista tai annettu mitään muutakaan ”virallista” tukihenkilöä/alustaa.”

“Nuorena ja uutena työntekijänä ei välttämättä tiedä oikeuksiaan tai minne ottaa yhteyttä hankalassa tilanteessa.”

3. Tiettyihin ryhmiin kohdistuu enemmän epäasiallista käytöstä tai epäreilua kohtelua.

Avoimissa vastauksissa korostuvat etenkin freelancereiden, naisten ja englannin kielellä kyselyyn vastanneiden negatiiviset kokemukset.

Freelancerit kokevat asemansa epävakaaaksi ja tästä syystä he kokevat altistuvansa helpommin epäasialliselle käytökselle.

*Haluatko jakaa jotain muuta liittyen kokemuksiisi epäasiallisesta käytöksestä Suomen musiikkialalla?

“Kun freelancer puuttuu epäasialliseen kohteluun, seksuaaliseen häirintään sekä orkesterien laatimiin laittomiin (pätkä)työsuhteisiin, hänen keikkansa loppuvat. Näin on käynyt minulle.”

“On syvää ymmärtämättömyyttä alan moninaisuutta kohtaan, varsinkin hyvätuloisten tai vakituisessa työsuhteessa olevien on vaikea hahmottaa monien freelancereitten tilannetta.”

“Naisten asema on vain todella huono ja aliarvostettu. Varsinkin isoissa levy-yhtiöissä.”

Kohti yhdenvertaisempaa musiikkialaa – suositukset tulosten pohjalta

Inklusiivin suositukset

Alla Inklusiivin suosittamat kolme pääteemaa kehityksen fokusalueiksi.
Teemat on valittu sekä määrällisten että laadullisten tulosten pohjalta.

1

**Epäasiallisen käytöksen
raportoinnin kanavien ja
prosessien selkeytys.**

2

**Selkeitä ohjeita parhaista
käytännöistä. Varmistetaan,
että niiden seuraamisesta
kannetaan vastuu.**

3

**Avoimempaa koko alan
kattavaa viestintää ja
keskustelua epäasiallisesta
käytöksestä.**

Inklusiivin suositukset

1

Epäasiallisen käytöksen raportoinnin kanavien ja prosessien selkeytys.

- Raportointiprosessien standardisointi alalla: etujärjestöjen tai liittojen selkeät suositukset, millaisia raportointiprosesseja tulisi käyttää kaikissa alan organisaatioissa. Sisältää myös ohjeistusta ilmoitusten asianmukaiseen käsittelyyn.
- Etujärjestöjen ja liittojen omien prosessien arvioiminen ja kehittäminen.
- Avointa tiedottamista siitä, miten ilmoituksia käsitellään, ja julkinen sitoutuminen ottaa ilmoitukset vakavasti.
- Näkyvä reagointi ja vastuun asettaminen, kun epäasiallista käytöstä ilmenee - joka kerta, riippumatta siitä, kuka epäasiallista käytöstä harjoittaa.

2

Selkeitä ohjeita parhaista käytännöistä. Varmistetaan, että niiden seuraamisesta kannetaan vastuu.

- Etujärjestöjen ja liittojen luomat selkeät ohjeet alan organisaatioille parhaista käytännöistä liittyen esimerkiksi avoimeen rekrytointiin, valinta- ja koe-esiintymistilanteisiin, harjoittelupaikkoihin, kouluttamiseen sekä vastuuhenkilöiden määrittämiseen.
- Selkeät tavoitteet, joihin alan organisaatioita pyydetään julkisesti sitoutumaan: esim. tavoitteet raportoinnin kehittämisestä ja esihenkilöiden kouluttamisesta. Selkeiden määräaikojen asettaminen muutosten toteuttamiselle.
- Johtoasemissa olevien julkinen organisaatioidensa sitouttaminen selkeisiin tavoitteisiin yhdenvertaisuuden edistämiseksi.
- Varmistetaan, että alalla työskentelevillä on mahdollisuus antaa suoraa palautetta myös muissa kuin epäasialliseen käytökseen liittyvissä tilanteissa. Alan yhteinen raportointikanava.

Inklusiivin suositukset

3

Avoimempaa koko alan kattavaa viestintää ja keskustelua epäasiallisesta käytöksestä.

- Johtoasemissa olevien avoin kyselyn tulosten tunnustus, ja julkinen sitoutuminen tarvittavaan muutokseen. Sitoutuminen etenkin freelancereiden sekä naisten kokemusten parantamiseksi alalla.
- Selkeää viestintää, miten ongelmakäyttöön aiotaan puuttua, ja mitä alalla tehdään jatkossa toisin.
- Koko alan kattavia viestintäkampanjoita tietoisuuden lisäämiseksi, epäasiallisen käytöksen ehkäisemiseksi ja raportoinnin tehostamiseksi.
- Tapahtumanjärjestäjätahojen ja -paikkojen tehostettu tiedottaminen asiakkaille käytösvaatimuksista, jotta taataan musiikin esittäjien turvallisuus myös esiintymistilanteissa.

Inklusiiv
for Business

Kiitos!
